

É Romani Glinda

Den romska spegeln

Nr 3-2004

**Rumänskt
samarbete
med RKC**

Turbulensen kring Romernas riksförbunds ombildande har föranlett skrivelser i dagstidningarna där man beskriver romer som maffialedare med livvakter och diktatorer. Vart tog den journalistiska etiken vägen?

Okunnighet om de fem olika romska grupperingarna gör att den svenska gruppen blir syndabock i rubrikerna.

I Sydsvenska Dagbladet skriver Pelle Tagesson att det var svenska romer som avsatte RRF: s ordförande vilket inte är sant. Som journalist borde man inte ta parti när det gäller stridande grupperingar, framför allt inte om man inte har en aning om vad det är man beskriver.

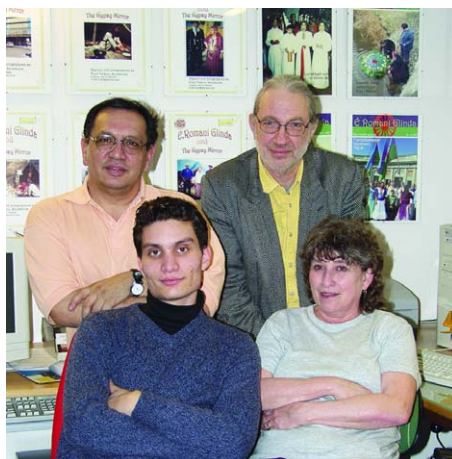
Men vad spelar det för roll vad en okunnig journalist skriver i en dagstidning i Sverige, mot att chefen för EU- kommissionen till Slovakien i teve föreslår tvångsseparation av romska barn från sina föräldrar för att på så sätt lösa "Romaproblemet" (se artikel). Högst uppsatta chefer i Slovakien leder troligen ligan i att offentligt misskreditera romer.

Ta chefen till den slovakiska Nato-delegationen som erbjöd en ny lösning på "Romafrågan". Under en lunch föreslog han att Slovakien skulle kunna sända alla romer till Afghanistan, där det råder brist på soldater (se artikel). Den här typen av uttalanden kan man tydligen göra ostraffat och utan vidare åtgärder inom NATO.

Vi får hoppas att Slovakien ser över sitt förhållande till sina inhemska romer och inte tänker, "vi är ju redan inne i EU".

Jag hoppas att möjligheterna ökar att se om EU- länderna följer upp vad man tidigare skrivit på, nämligen att förbättra den humanitära situationen för romer i respektive länder.

Fred Taikon

Fred Taikon och Bengt O Björklund, framför sitter Rosario Taikon Ali och Maja-Lena Taikon.

É Romani Glinda

Egnahemsvägen 58
141 37 Huddinge

Telefon och fax:

+46 (0)8-779 40 31
070-712 39 91

E-mail: fredt@telia.com

Postgiro: 19 54 82-5

Redaktörer: Fred och Maja-Lena Taikon

Foto och dataansvarig: Rosario Ali
Formgivning och textredigering: Bengt O Björklund

Tipsa oss

Vi tar gärna emot material till tidningen, samt tips om olika evenemang, föredrag och möten.

Vi tar emot texter på samtliga romanédialekter, antingen via vanlig post eller via e-posten:

fredt@telia.com

Innehåll:

Asfalterade vägar eller studiemotivering	sid. 3
Romsk frammarch i Rumänien	sid. 4-7
Sjözigenare	sid. 8-9
Rapport från Östeuropa	sid. 10-13
Värt att läsa	sid. 14
Xpan ung	sid. 15
Kompetensfonden	sid. 16
Utlandsnyheter	sid. 18-19
Sjung om studenten	sid. 20
Korsord	sid. 21
Notiser	sid. 22-23
Gamla kära bilder	sid. 24-25
Recept	sid. 26-27
Sista sidan	sid. 28

Bilden på den romska kvinnan och barnet på framsidan är tagen i den rumänska byn Singeorgiu .

Foto: Lars Kollberg.

Tryckeri: allduplo, Stockholm

Våra bidragsgivare

**Integrationsförvaltningen
Statens Kulturråd**

ISSN 1651-3258

Asfalterade vägar eller studiemotivering

Smått skräckslagna inför det faktum att romer är EU:s största minoritet och att den kommer öka med Rumäniens och Bulgariens inträde om några år, försöker EU skjuta till lösryckta bidrag för att lösa de sociala och ekonomiska problem som många romer i Östeuropa brottas med idag. En rädsla som bottnar i en bevarad romsk massinvasion från de nya EU-länderna till de välmående Västseuropeiska länderna och deras betydligt mer utvecklade sociala skyddsnät.

Text: Emil Krik

Emil Krik.

Att skjuta till några euro hit eller dit och att understryka för nyinkomna och blivande medlemsländer att de måste "förbättra" livsvillkoren för sina respektive romer, är blott ett spel för galleriet. Denna kallsinniga beräknelighet och ytliga åtagande är inte något som på allvar kan lösa romernas enorma problem. Vad som behövs är att EU, och andra organ, verkligen engagerar sig i att romer på allvar tar tag i sin utbildning, som är det främsta medlet till integration och höjda livsvillkor.

De rätta knapparna måste tryckas; att hävda, exempelvis, att rumänska romer behöver bättre infrastruktur för att höja sin utbildningsnivå, är lika oresonligt som att en läkare vill operera en patients axlar, fastän patienten har ont i knäna. Romer behöver studiemotivation och övertygelse om att utbildning verkligen leder någonstans.

Nog måste tillstås att romer i allmänhet inte har någon utpräglad studievana eller självdisciplin när det gäller studieförpliktelser, men vi får inte blunda inför detta

faktum, utan försöka åtgärda det i stället. Dessa brister är allra viktigast att tillgoda.

Förbättrad infrastruktur är givetvis bra, men den hjälper inte så värst mycket om studiemotivationen tryter. En stig till skolan kan vara hur bra asfalterad som helst, men det är inte säkert att de romska barnen går till skolan bara för det. Om de saknar motivation och inte kan anamma disciplinens krav, vare sig från sina föräldrar eller från skolläring, spelar det ingen roll hur mycket asfalt man lägger på stigen. Romska föräldrar behöver inse och förstå vikten av att deras barn går till skolan och verkligen sköter sin skolgång. Om de saknar den insikten kan man inte förvänta sig den av deras barn. Det är för unga och oerfarna för att förstå detta.

De olika länderna behöver också se vilka romer som är särskilt begåvade och stödja dem extra stöd, oavsett hur fattiga eller aningslösa deras föräldrar är. De romer som fullföljer sin utbildning stakar ut en väg för andra romer att gå och de

blir föredömen som kan ge inspiration och framtidstro till många andra romer.

Särskilt avsedda pengar för skollunch och skolkläder behöver avsättas för de mest fattiga romska barnen och vid varje frånvarotillfälle bör skolläringen omedelbart kontakta föräldrarna. Skolorna behöver speciallärare som kan specialbevakas och hjälpa de romska elever som sackar efter. Skjut EU och andra organ in pengar till detta lär hela världen se en ny omdaning av romerna och mycket av problematiken kring vikten av att utbilda sig kommer att ge sig själv, för så väl romer som alla andra utstötta minoriteter. Förhoppningsvis kommer denna vädjan att ge ett gensvar hos någon i position med möjlighet att se till att förändring av den politik som för idag ändrar inriktning och främst koncentrerar sig på att se till de romska barnen ges den motivation de behöver för att höja sin sociala status. Även om vatten, avlopp, broar och tillgång till samma sociala rättigheter som alla andra i landet också är av stor vikt.

Doina Dretcanu, socialdemokratisk parlamentsledamot, Cristian Jura, statssekreterare på departementet för interetniska relationer, Costel Vasile, Executive Secretary, Romanque Forum och Adrian Constantinescu, Rumäniens ambassadör på podiet i RKC:s lokaler i Gubbängen.

Romsk framarsch I Rumänien

Romskt Kulturcentrum i Stockholm, RKC, och rumänska ambassaden arrangerade i början av maj ett dialogseminarium i RKC:s lokaler i gubbängen.

Rumänska regeringsmedlemmar och en romsk kommissionär var inbjudna för att berätta om det pågående integrationsarbetet med romer i landet.

Rumänien är ett av de länder som inte uppfyller ramkonventionens rekommendationer om bland annat att förbättra landets infrastruktur. Rumänien har liksom alla andra medlemssökande länder även fått EU-direktivet att se över situationen för sitt lands minoritetsgrupper, där ett stort antal romer ingår. Det har tidigare sagts att det bor cirka en halv miljon romer i Rumänien, men nu vet man att det är närmare två och en halv till tre miljoner romer i landet.

Tidigare ville inte, eller kunde inte, romer ge sig till känna på grund av det politiska förhållande som rådde. Det är inte länge sedan slaveriet av romer upphörde och romer har aldrig varit väl ansedda, eller fått ta del av det rumänska samhället på samma villkor som den

övriga befolkningen. De har inte tillgång till sjukvård, medicin, skola, eller humana bostäder.

Rumäniens misskött barnhem blev kända över hela världen när diktaturen föll och man har ännu inte löst problemet med de gatubarn som lever i kloakerna under Bukarest gator, bland annat ett stort antal hemlösa romska barn.

Det var den rumänska ambassaden i Stockholm som tog initiativet till att tillsammans med RKC arrangera ett dialogseminarium med temat "Vad har gjorts och vad kan göras för att förbättra romernas situation i Rumänien".

– Vi är glada över att vi har fått möjligheten att föra en dialog med Romskt Kulturcentrum om de rumänska romernas situation som man så ofta talar om

och jag är övertygad om att denna dialog kommer att hjälpa oss att identifiera problemen och finna lösningar att lösa dem och även bli av med de stereotyper som omger oss, säger Adrian Constantinescu, Rumäniens ambassadör.

Den romska representanten, Costel Vasile, Executive Secretary, Romanque Forum, ser med tillförsikt på framtiden för romer i Rumänien.

– Jag är glad över att kunna säga att mycket har blivit till det bättre. Därför skulle jag också vill påstå att romerna i Rumänien är på rätt väg. Precis som i Sverige har vi flera olika romska grupper och framtiden ser lovande ut, säger Costel Vasile.

Han berättar att redan på 1300-talet är det dokumenterat att romska slavar fanns i nuvarande Rumänien.

Den katolska kyrkan var stark engagerade i att avskaffa slaveriet av romer och den första romska organisationen bildades 1928.

– 1942 förbjöds den romska rörelsen, deras lokaler konfiskerades av regeringen och alla romska organisationer blev illegala. Under järnridåns era sattes romerna under stort tryck att bli assimilerade, de hade dock samma medborgerliga rättigheter som alla andra under kommunistiden, säger Costel Vasile.

Romer i parlamentet

Den första romska organisationen efter murens fall bildades 1990. Romer har nu möjlighet att bli invalda i regeringen. Nu blev den romska rörelsen också mer politiserad.

– Vi har lyckat få in två romer i parlamentet. Vi har 1600 lokala politiker i landet. Vi har romska rådgivare i 36 kommuner. Vi har 1200 romska specialister inom utbildningsområdet. Vi har även en plats i varje ministerium som rådgivare. Från år 2000 finns det öronmärkta platser för romer på gymnasier och högskolor. Vi har ordnat så att de fattigaste romerna från landsbygden, de som inte är så vana vid städer, eller att studera, får den hjälp de behöver. Vi är väldigt nöjda med hur

den här strategin har fungerat, Men vi kan göra mer i framtiden.

Insatser på bred front

Cristian Jura, statssekreterare på departementet för interetniska relationer, där även kontoret för romafrågor ligger, presenterade en regeringsrapport som beskriver olika strategier för att lösa romernas situation. Den publicerades 2003. År 2004 presenterade Rumänien nya strategier i ett dokument som visar hur man genomför de strategier som föreslagits i rapporten under en konferens som anordnades av EU.

– Det finns både rika och fattiga romer i Rumänien även om de flesta är fattiga. Det finns romer som är mycket integrerade i samhället som, till exempel har gift sig med icke-romer, och så finns det slutna romska samhällen där det är mycket svårt för oss att agera, berättar han.

Det finns 160 olika romska organisationer i Rumänien. Några av dem, enligt Cristian Jura, strider konstant med regeringen.

– Det finns idag tjugo minoriteter representerade i regeringen. Alla minoriteterna har en representant i regeringen utom romerna som har två.

Mellan åren 1990 -2001 gjordes inget över huvudtaget för den romska gruppen, men 2001 tog regeringen, tillsammans med en romsk kommitté, fram olika strategier som ligger till grund för den rapport som kom 2003.

– Vi gör många integrerade projekt. Vi går till exempel inte bara in och renoverar en skola. Det räcker inte med att barnen går i skolan det måste även finnas jobb och sjukvård. Det är givetvis även en fråga om pengar, integrerade projekt är mycket dyrare än att bara dra in vatten till ett samhälle, men jag hoppas att redan i slutet av 2004 vi kan se resultat av dessa projekt.

Den infrastruktur den rumänska regeringen bygger upp är till för alla, man kan inte diskriminera övrig befolkning och säga att den här vägen eller bron är bara till för romer.

– Men om vi lyckas höja den romska levnadsstandarden ökar den i landet som helhet. Vi omvärderar våra strategier varje år för att se vad som kan förbättras. Det är viktigt att komma ihåg att dessa strategier är framtagna i samarbete med romer i det rumänska samhället. Just därför tror vi att den här strategin är en god strategi.

När strategierna hade tagits fram bildades en grupp av romarepresentanter och representanter från den rumänska regeringen.

– Där diskuteras mycket känsliga frågor, som att många romer inte har några ID-handlingar.

Cristian Jura blev invald som statssekreterare 2003.

– Det är ett hårt arbete att hålla reda på alla dessa strategier och projekt som pågår i en mängd olika instanser och att inte tappa kontrollen.

Varje kommun har ett romskt kontor och kontorens roll är att övervaka och se till de behov som finns i området. De största behoven finns på landsbygden. Kontoren är regeringens bästa informationskälla när det gäller romernas behov och de lämnar månatliga uppgifter till regeringen.

– På basis av denna information kan vi rikta insatser dit de bäst behövs. Förra året finansierade vi tjugosex olika projekt till ett värde av 1.6 miljoner euro. I år kommer vi att satsa 1,8 miljoner euro förutom de 4.8 miljoner som PHARE satsar.

Pengarna går till de lokala myndigheterna, men de får inte spendera dem utan att först ha förhandlat med romerna i området. Överenskommelsen måste godkännas av de lokala myndigheterna.

– Skälet till varför vi ger pengar till de lokala myndigheterna är att där finns expertisen då det gäller att bygga vägar, broar etcetera. Ur vårt perspektiv fungerar det här mycket

bra eftersom själva idén bygger på att de lokala myndigheterna är tvungna att samarbeta med romska delen av befolkningen. Det innebär också att vi har full kontroll på hur pengarna spenderas, säger Cristian Jura.

Det finns ungefär 123 romska hälsorådgivare vars uppgift är att ta sig ut till slutna romska samhällen på landsbygden och informera om rätten till hälso- och sjukvård. Det finns cirka 42 romska skolrådgivare, med ungefär den samma roll. De ska upplysa om rätten till utbildning.

– Vi har två olika program för att få de romska barnen att gå i skolan. Många av barnen har varken skolmaterial, skolväskor eller kläder att gå till skolan i. Vi hjälper de fattigaste att komma igång med skolarbetet och ser till att de får frukost och mellanmål. Detta är också en morot för dem att gå i skolan och ett sätt att behålla dem där.

Romer kan gå i både vanliga eller specialklasser för romer på högskolan. Det finns en romsk språkfakultet på universitetet i Bukarest.

– Vi har nu publicerat det första läromedlet på romanés för lågstadiet och även den rumänska konstitutionen har blivit översatt. Vi har en specialbudget på åtta och en halv miljoner euro för att hjälpa romska barn att gå i skolan.

Rumänien har även en nationell byrå för barn. Den arbetar inte specifikt med roms-

Adrian Constantinescu, Rumäniens ambassadör i Stockholm.

Cristian Jura, statssekreterare på departementet för interetniska relationer, där även kontoret för romafrågor ligger.

ka barn, men med barn som har i särskilda behov.

Ett kulturcentrum

Den rumänska regeringen har gett sitt tillstånd för skapande av ett romsk kulturcentrum som ska inkludera ett museum och en romsk teater.

– Vi hoppas att detta centrum ska vara igång i slutet av 2004. Eftersom ni organiserade det första seminariet om romer i Rumänien, tycker jag att vi tillsammans ska inviga det nya centret i Rumänien, säger Cristian Jura.

Det rumänska arbetsmarknadsverket organiserade förra året en mäsä där romer erbjöds arbete med gott resultat, samma mäsä hölls även i år.

I Rumänien finns ett nationellt råd som, i likhet med Diskrimineringsombudsmannen i Sverige, bekämpar diskriminering. Det startade 2002.

– Detta råd har en stor tyngd eftersom de har rätten att sanktionera dem som diskriminerar.

År 2003 utförde byrån de första sanktionerna.

– Hälften av alla diskrimineringsfall handlar om romer som blir diskriminerade. Förr kunde man i en annons i en tidning läsa: "Sökes: snickare, ej rom". Vi utförde sanktioner både mot annonsören och tidningen.

Arbetsmarknaden måste vara öppen för alla på lika villkor, menar han.

– Vi har börjat utbilda rumänska domare i att behandla romer som alla andra. Det är förbjudet att diskriminera någon på grund av sin etnicitet

Cristian Jura tycker att det är extra roligt att seminariet går i Sverige eftersom Sverige, via FN, kommer att starta de första sju romska medborgarkontoren i Rumänien.

– Vi vill arbeta för romerna tillsammans med romerna. Det handlar inte bara om att se till deras behov, utan att kommunicera med dem. Vi måste involvera dem i projekten och i den mån det är möjligt se till att de själva utför de arbeten som krävs. Vi uppmuntrar även romerna att behålla de yrken de traditionellt är erkända för och duktiga i, som guld- och silversmeder och kopparslagare. Vi stödjer också att de startar och driver bondgårdar. Men det hjälper inte att bara kunna producera. Därför måste vi också etablera en marknad för dessa produkter.

Cristian Jura vill att de rumänska romerna ska känna sig hemma i Rumänien, vara delaktiga och stanna där.

– Rumänien är ett mycket varierande land med sina tjugo nationellt erkända minoriteter och med alla sina olika regioner. En av våra viktigaste uppgifter är att se till att alla minoriteter får behålla sina

kulturella arv, som inte bara är rumänska, utan Europeiska arv.

Det finns ett problem med att socialt omfatta romerna i Rumänien, berättar Doina Dretcanu, socialdemokratisk parlamentsledamot i Rumänien.

– Regeringen och romska organisationer har börjat att dela ut cirka tretusen ID handlingar per år, säger hon.

27 procent av romerna i Rumänien har fast anställning och av dem är drygt hälften högutbildade. 50 procent av de romska barnen går i skolan, men 35 procent av alla romer över 45 år är analfabeter.

– Att förändra romernas situation i Rumänien är en viktig och fundamental uppgift för den rumänska regeringen. I år har tretusen romer fått anställning. Vi har startat yrkesvägledning för vuxna romer och vi har ett särskilt stöd för romska barn. Vi har också börjat med att vaccinera barn i romska samhällen och vi har familjeplanering för romska kvinnor.

2001-2002 fanns det 200 lärare som lärde ut romanés till 10 000 barn och hundra femtio romer anmälde sig till universitetet.

– Vi har haft olika aktiviteter för att lyfta fram den romska kulturen som romska tv- och radiokanaler. Det är viktigt att samarbetet mellan regering och romska organisationer fungerar.

Hur är det?

– Jag som är en stor vän till Rumänien och som har tillbringat en stor tid där tillsammans med romer, har hört många klagomål på att regeringen inte samarbetar med de romer som har inflytande i de romska samhällena, utan ofta samarbetar med romer som bara arbetar för sig själva, det är min första invändning, säger Jonathan Freud, författare och journalist. Men, fortsätter han, det största problemet idag är den fruktansvärda diskriminering som finns på lokal nivå. Det handlar inte om några få undantag, utan om något allmänt utbrett.

Jonatan Freud menar att trots alla goda förestatser att förbättra romernas situation som presenterats, ser verkligheten annorlunda ut.

Cristian Jura understryker att det som han presenterat är sant.

– Men jag vet att vi har mycket kvar att göra. Det är viktigt att vi finner former under vilka vi kan samarbeta för att förbättra romernas situation i Rumänien. Vi vill också stödja möjligheten för varje romskt samhälle att välja en ledare som kan representera dem och föra deras talan med de rumänska myndigheterna och vi vill involvera de romska organisationerna. Vi har till exempel arrangerat seminarier för 120 olika romska organisationer i Bukarest, men det är inte lätt att samarbeta med 120 olika organisationer. Det är inte lätt att veta vilken organisation som är för samarbete. En del av dem är rivaliserande och är oense sinsemellan och precis som du säger så är det ofta någon som påstår att det är fel person som representerar gruppen eller organisationen. Det är inte någon enkel uppgift att veta vilken som egentligen är representativ. Det är också därför som vi samarbetar med de lokala myndigheterna och att det är de som får pengarna som ska användas för att förbättra romernas situation istället för att ge dem till en romsk organisation. En rom behöver heller inte vara medlem i någon romsk organisation för att kunna påverka hur pengarna ska användas. Ett annat skäl till att vi inte ger dessa pengar till någon romsk organisation är att vi inte kan anklagas att favorisera någon av dem.

Cristian Jura förklarar varför den här strategin är så viktig.

– Mellan åren 1990- 2001 gick 80 procent av alla medel riktade mot romer till Bukarest. Med tanke på att de stora problemen inte finns i Bukarest är detta ett svårbegripligt faktum. Därför har vi i denna strategi lagt stor tonvikt på de lokala myndigheternas medverkan ute i landet. När det gäller ID-handlingar, är det en ond cirkel. Mödrar utan ID måste föda sina barn hemma och dessa barn i sin tur föds utan födelseattest och existerar alltså inte. Man skulle kunna tycka att det är en enkel sak att bara skicka ut polisen till alla romska samhällen och tvångsregistrera dem, men

det skulle bara spå på deras rädsla för myndigheter. Vi försöker istället att påverka mödrarna att föda på sjukhus och på så sätt få barnen registrerade från födseln.

Cristian Jura upprepar att det finns ett romsk DO-kontor som fungerar.

– Men den rumänska DO kan bara agera när det kommer in anmälningar. Romerna måste lära sig att lita på denna institution som inte är kopplad till vare sig regering eller polis. Det är deras arbete att utreda vad anmälaren blivit utsatt för. Från och med i höst kommer polisen att utbildas i diskrimineringsfrågor, svarar Cristian Jura.

Costel Vasile menar att romernas största problem i Rumänien inte beror på dem själva.

– Men de olika grupperingar strider mot varandra och olika generationer har inte samma värderingar. Det rumänska romarådet kom till på vårt initiativ och vi lyckades med att förena 64 olika romska organisationer. På så sätt kan vi gemensamt överlägga med regeringen och föra fram våra önskemål.

Illegala romer i Sverige har det sämre än de fattiga i Rumänien

Rumäniens ambassadör, Adrian Constantinescu, har ett förslag.

– Ni romer från nordens borde komma till oss i Rumänien och berätta hur ni har det. Vi har till exempel upptäckt att illegala romska invandrare i Sverige har det sämre här än vad de hade det i Rumänien. De har inga bostäder, inga ID handlingar och inget socialt nätverk. Vi har initierat ett program med olika länder i Europa för illegala romska invandrare i olika länder. Om ni vill kan även ni i Sverige vara med i programmet.

Albert Dandos, romsk aktivist från Rumänien, påstår att strategien som nyss presenterats är en katastrof.

– Vi känner till att det existerar korruption på lokal nivå och det är ett välkänt faktum att pengar som regeringen sänt till lokala myndigheter bara har försvunnit.

Cristian Jura frågar direkt vilken lokal myndighet han syftar på, men Albert Dandos minns inte.

– Alla italienare tillhör inte maffian, alla rumäner är inte korrupta. Även om det finns romer som själ betyder inte det att alla romer gör det, säger Costel Vasile.

Cristian Jura förtydligar.

– Under hela nittio-talet lade vi ner pengar på romer på ett fullständigt felaktigt sätt. Det var inte förrän 2001 som vi fick en genomtänkt strategi, säger han. Under 90 talet var det de romska organisationerna som fick pengarna, pengar som inte ledde till några förbättringar alls, utan mest handlade om inköp av dyra videoapparater etcetera. Vi kan redan nu uppvisa konkreta bevis på att vår strategi fungerar, allt fler har fått elektricitet, bostäder och skolgång. Personligen spenderar jag hellre pengar på en väg så att romerna kan ta sig in till stan än ett flott seminarium på Merriot Hotel, säger Cristian Jura. Det var ju därför åttio procent av pengarna riktade mot romer under 90-talet hamnade i Bukarest, där fanns organisationerna och hotellen. Jag blev mycket förvånad och upprörd när jag upptäckte detta. Det var då jag förstod att det krävdes en stor förändring om vi någonsin skulle kunna hjälpa de fattigaste till en bättre levnadsstandard.

Den romska representanten, Costel Vasile, Executive Secretary, Romanque Forum.

"På andra sidan av ön fanns en plats som hette Gypsy village."

Mitt möte med Chao Lee

Första Brevet från Thailand

2004-01-15

Chao Lee betyder sjözigenare på thailändska, men själva kallar dom sig Moken. Ungefär som romer hos oss, kan jag tänka.

Text och foto: Willie Andréason Kvekk

Eftersom jag varit i Thailand tidigare och visste att det fanns romer som levde på vissa platser i landet, hade jag inför resan till Thailand bestämt mig för att söka upp dem och försöka få kontakt, höra om språket romani chib fanns kvar och om vi kunde tala åtminstone enstaka ord med varandra. Jag hade ju hört av Thailändarna att de hade ett annat språk sinsemellan.

Jag var förväntansfull, glad och fri när jag äntrade bussen till Krabi och därifrån åkte vidare med passagerarbåt till ön Ko Lanta. Jag hade sett på kartan, att på andra sidan av ön fanns en plats som hette "Gypsy village".

Namnet hade naturligtvis kommit till med tanke på turism; jag log. Romer har ju alltid med delade omdömen varit betraktade som romantiska outsiders

tänkte jag och visst fick jag rätt.

Efter två mil på en hyrd Vespa, genom skogar och byar på en knagglig kringelväg märkt med banderoller, flaggor och tofsprydda störrar, allt med våra romska färger i blått, grönt och rött, som gav intryck av ett indianskt läger, lite halvilt och slarvigt kom jag fram. Jag tror att allt var avsiktligt. Ni vet, vi bjuder ofta på denna sed utåt i kommersiellt syfte och turistnäringen hakar på.

Gypsy village

När jag gått in i Gypsy village och gick stigen ner till bostället vid havsstranden önskar jag att ni varit med

kära läsare. Det var en underbart vacker utsikt som var en njutning för ögat. Allt var mycket välordnat och förberett för att ta i emot de turister som de levde av.

Där fanns små vattendammar, statyer, en buddistisk böneplats och ett hus kombinerat med verkstad, bar och servering samt en öppen trappa till övervåningen som var privat.

På platsen efter stranden, en bit i från allt, fanns ett stort tält där släkt och vänner kunde övernatta.

En ung man satt och jobbade med

konsthantverk när jag kom, han var rom och hette Shadow Suchast Yuksaphon.

Vi började prata på engelska om halsbandet han tillverkade. Bredvid honom vilade en gammal man i en hängmatta. Han var från Indonesien fick jag höra och var också rom. Den unge mannen var från Malaysia.

Jag förklarade att jag var rom från Sweden, hans fru kom fram och hälsade. Hon var gadji från Kanada och talade Thai och översatte snabbt mina frågor.

Jag gick runt och fotade en stund och beundrade hans målningar och skulpturer och konsthantverk. Det var en mycket begåvad och allsidig ung man. Han musicerade också. Jag såg gitarrer, trummor, flöjter och stora blåsrörsinstrument, vackert ornamenterade med slingor och figurer.

Efter fotograferandet gick jag tillbaka och vi pratade ett par timmar. Deras romani var begränsad. Den gamle mannen hade kvar enstaka ord som manusch pu taflan. Men den indonesiska romani chib, om den fanns kvar hos honom, var i så fall helt olik vår. Han var dessutom analfabet och kunde inte skriva ner något.

Jag bad Shadow spela på något instrument och han valde ett av de tubformade blåsinstrumenten som han spelade impro-

En ung man satt och jobbade med konsthantverk när jag kom, han var rom och hette Shadow Suchast Yuksaphon.

visationer på och en liten trumma som han spelade fantastiskt rytmiskt. Men så hade han också en egen orkester, och han har spelat i Bangkok, Paris, London och New York och på andra ställen. Nu spelade han för mig!

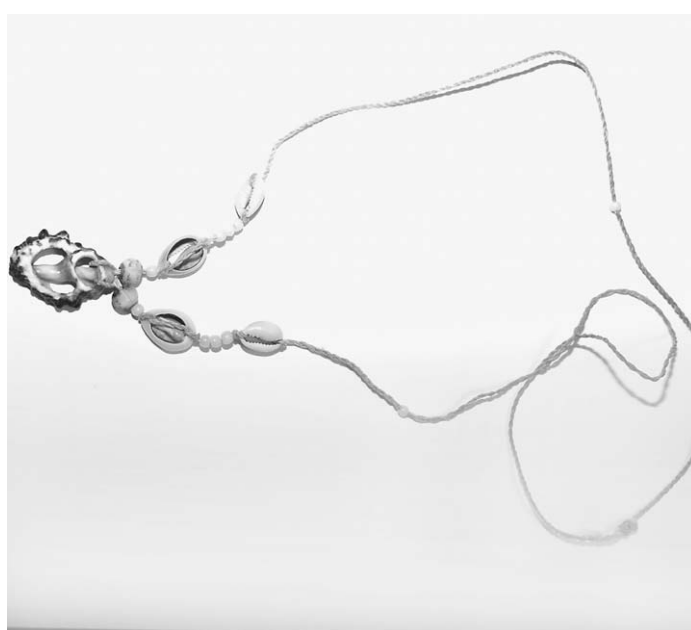
Det är möjligt att han kommer till Sverige, sa han. Jag bjöd in honom direkt till vårt romska kulturcentrum i Stockholm.

Han har spelat med västerländska musiker, jammat med storheter inom jazzen. I Bangkok livnärde han sig som

blåsinstrumentalist när han kom som flykting från Malaysia, berättade han stilig, kanadensiska fru, Daryl Reasin.

Innan vi tog avsked bytte Shadow och jag souvenirer på romskt vis med varandra och vi lovade hålla kontakt. Vid en eventuell turné i Europa lovade han att komma till Sverige. Vi gav varandra e-mail och telefonnummer.

Glädjen, igenkännandet av den romska gästvänligheten känns i hjärtat än, när mina tankar går till Thailand och Gypsy village på Ko Lanta.

Ett halsband som Shadow Suchast Yuksaphon gjort.

*Nanezda Demeter,
Natasha Bielenberg,
Vladimir Koutenko
och Joaquin Albaicin.*

Rapport från Östeuropa

I maj 2004 möttes fem av representanterna för den arbetsgrupp som ska arbeta för internationella romska nätverk. Arbetsgruppen, som består av nio personer från nio olika länder i Europa, bildades under International Roma Cultural Conference - Stockholm 2003.

Arbetsgruppens uppdrag är bland annat att utarbeta olika strategier för att se hur både nya medlemsländer och kommande lever upp till FN:S konvention om mänskliga rättigheter bland romer i Europa.

Det var Olof Palmes Internationella Centrum som kallat in gruppen för en redovisning av läget i respektive land.

– Nu när tio nya länder har anslutits till gemenskapen, ges en större möjlighet att undersöka om länderna följer konventionen, säger Thomas Hammarberg, från Palmecentret.

De fem romska delegaterna i arbetsgruppen möttes på ABF huset i Stockholm. Dagen efter hade gruppen ett internt möte för att ta fram olika strategier med klara rekommendationer om vilka åtgärder som behövs för att stärka de

mänskliga rättigheterna för romer i Europa.

En av arbetsgruppens deltagare är Joaquin Albaicin författare från Spanien.

– Arbetslösheten bland romer i Spanien är mycket hög, och den spanska majoritetsbefolkningen har fortfarande stora fördomar gentemot romer, mycket tack vare medias negativa bevakning av romer. Vi har sedan länge tappat vårt språk, men det finns inte så många romska analfabeter i Spanien. Kunskap är nödvändig för att få till en förändring.

Joaquin Albaicin berättar att det finns många lokala romska organisationer, att de flesta romska barnen slutar skolan vid 12-14 års ålder och att det inte finns några som helst projekt i syfte att lära ut romanés i Spanien.

– Vi är intressanta inom den spanska

kulturen, men inte när det gäller samhällsfrågor. Många romer i Spanien är marginaliserade och det finns romer som tvångsförflyttats. Ett romskt samhälle tvingades flytta till ett område utanför Madrid som är radioaktivt. De har fått löften om nya bostäder i tio år, men inget har hänt. Även om det fortfarande finns romska läger på den spanska landsbygden är de nya ghettona vertikala, stora slumhöghus.

Det finns inga officiella särskolor för romer i Spanien, men som rom hamnar man oftast bland andra romska barn.

I Norge finns det många romska barn som inte går i skolan.

– Det är ett av de största problemen i Norge. Men vi reser runt i olika skolor och berättar om vår kultur och vår historia berättar Natasha Bielenberg, norsk representant i arbetsgruppen som även jobbar även med den stora romska Iagorifestivalen i Norge.

Att barnen inte går i skolan är något de norska myndigheter känner till och därför har man nu börjat dra in barnbidragen för dem som inte skickar sina barn till skolan.

– Men jag tror inte att det kommer att förändra situationen nämnvärt, säger Natasha Bielenberg.

Hans Caldaras, Sveriges representant i arbetsgruppen, inflikar att situationen var likadan i Sverige på 50-talet.

– Föräldrarna förstod inte vikten av att skicka barnen till skolan, säger han. De var rädda för att de skulle tappa sin kultur.

I Makedonien, där det finns 120 000 romer, ligger Soutorica, det största romska ghettot i Europa med 50 000 romer. I det gettot finns inget kulturcentrum, inget bibliotek och ingen gymnasieutbildning, till skillnad från andra, betydligt mindre makedonska samhällen där allt finns.

– Romerna utgör sex procent av befolkningen i Makedonien, säger Ljatif Demir, makedonsk representant i arbetsgruppen. Nittio procent av romerna i vårt land är utan arbete. De romska barnen segregeras i skolan, de får sitta längst bak i klassrummet. Det finns ingen kvalitet på utbildningen och de romer som går i skolan går inte mer än tio år.

Ljatif Demir efterlyser ett större engagemang från den makedonska regeringen.

– De måste se till att hemspråksundervisning är tillgänglig för alla som så vill, vi måste ha rätt till att studera romanés både i grundskolan, på gymnasiet och i högskolan i större utsträckning än idag.

Det finns en rom i den makedonska regeringen och fem romska partier, men Ljatif Demir anser att de romska politikererna i Makedonien enbart talar i egen sak. Han berättar även att i Makedonien finns både teve- och radioprogram på romanés.

Mikaela Wilhelmsson från svenska UD varnar för risken med speciella minoritetsklasser för romer.

– I Ungern till exempel är det bara ännu ett sätt att segregera romerna i samhället samtidigt som de får bidrag för det, säger hon.

– I Makedonien har antalet högstskolestuderande romer ökat rejält sedan regeringen införde positiv diskriminering för romer, svarar Ljatif Demir.

I Ryssland är romerna en del av den ryska kulturen, menar Nadezda Demeter.

– Den romska kulturen i Ryssland har anor som sträcker sig 230 år tillbaka i historien när den romska ensemblen startades. Officiellt finns det 200 000 romer i Ryssland, men sanningen ligger närmare en miljon. På grund av den diskriminering som fanns tidigare har få romer tillkännagivit sitt romska ursprung.

Både bra och dåligt i Ryssland

Situationen för romer i Ryssland är både bra och dålig, tycker Nadezda Demeter.

– Vi har vår teater, vår kultur och så vidare, men de unga är arbetslösa, utbildade och många romer har ingenstans att bo. Det största problemet är den diskriminering som polisen utsätter oss för, diskrimineringen som sker i domstolar och som utövas av myndigheter. Nu har romerna fått minoritetsstatus, i ett land där det finns minst 150 olika minoriteter. Det är en av ursäktarna myndigheterna använder sig av när vi söker bidrag av olika slag. "Om ni skulle få det, vill alla andra minoriteter också ha det", säger de varje gång.

I Ryssland finns inga romska medier. För femton år sedan startades organisationen Romania Aftonia där akademiskt utbildade romer arbetar. De har sett

till att det publicerats böcker på romanés, öppnat fyra romska skolor i Moskva för språk, kultur och litteratur, med en romsk inriktning på det vetenskapliga arbetet.

– Men numera behöver vi inte öppna fler skolor för romer i Ryssland. Vi ska istället arbeta med den vanliga ryska skolan och tillsammans skapa romska läromedel. Det finns också ett problem med specialskolor för romer, särskilt i romska områden på landsbygden. De lär sig inte tala ryska. I storstäderna, å andra sidan, är det precis tvärt om. De talar mycket dålig romanés.

I Ryssland, precis som i många andra europeiska länder, beskriver media romer på ett extremt negativt sätt.

– När en rom står framför skranket gäller inte samma lagar längre.

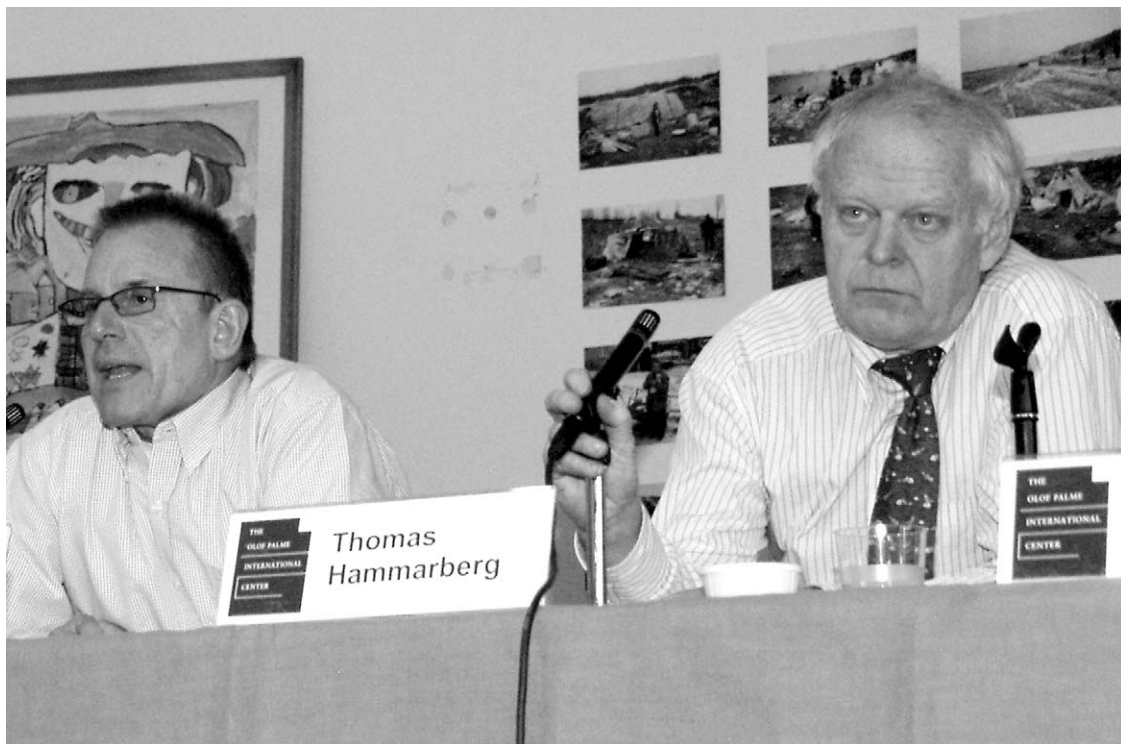
I Ryssland samlas alla de romska grupperna vid olika tillfällen, som till exempel festivaler.

– Det är viktigt att vi är förebilder för våra barn och det viktigaste för barnen är utbildning. Vi måste visa på allt det positiva med vår kultur, våra böcker etc. Vi arbetar med att förändra det myndighetsförakt som råder i Ryssland, säger Vladimir Koutenko, vice ordförande i Roma Cultural Centre i Moskva.

I Sverige råder en form av dold diskriminering, menar Hans Caldaras, den

Ljatif Demir, Hans Caldaras och Thomas Hammarberg.

Hans Karlsson, EU-parlamentariker (s) och Thomas Hammarberg, generalsekreterare på Olof Palmes internationella centrum.

svenske deltagaren i arbetsgruppen.

– Romer är rädda för att uppge sitt namn när de söker arbete till exempel, för de vet att de diskrimineras. Det är ett stort problem. Nu har vi ett kulturcentrum och vi har fått media på vår sida, om det nu inte bara är en trend och myndigheterna samarbetar med oss i dessa frågor. Vi har ett bra utgångsläge och jag tror på romernas möjligheter i ett framtida Sverige, säger han. Unga romer börjar förstå vikten av att studera för att förbättra sin position i samhället, men vi behöver fler förebilder.

Även den svenska regeringens representant Mikaela Wilhelmsson ser positivt på utvecklingen och vill att den ska spridas över Europa.

– Vi informerar om vårt arbete till andra regeringar och påminner dem om att de också måste ta itu med dessa problem, säger hon.

Ljatif Demir menar att multikulturell pluralism är viktigt för romer.

– Alla måste ha rätt kunna manifesteras sin kultur, säger han.

Romernas rättigheter i det nya Europa

Under eftermiddagen arrangerades ett

seminarium av Broderskapsrörelsen i samarbete med Olof Palmes centrum och Romskt kulturcentrum.

Thomas Hammarberg, generalsekreterare på Palmecentret, har arbetat med romernas mänskliga rättigheter sedan 1960-talet. Han konstaterade att det görs en hel del i dag på detta område i Europa, inom EU, Europarådet och OSSE, men mycket återstår.

– Utbildning är av största vikt. Barnen måste gå i skolan. Föräldrarnas attityd gentemot utbildning måste förändras och skolorna måste sluta diskriminera romer. Språket har en stor betydelse i att samlas alla romer.

Han menar att det är en tillgång att ha en romsk kultur i samhället.

– Vi har mycket att lära av dem. Romer är till exempel mycket bättre på att hantera konflikter inom respektive grupp än majoritetssamhället är, sade han.

Vid mötet presenterade Hans Karlsson, EU-parlamentariker (s), ett förslag inom parlamentet till en skriftlig deklaration om romers rättigheter. Skriftliga deklarationer är ett sätt för parlamentet att på eget initiativ lyfta fram en fråga.

– Fördomar och vanföreställningar är grunden till att människor behandlas

olika. Samhället måste vara det goda exemplet. Men det räcker inte.

Han menar att även i Sverige förekommer diskriminering.

– I vissa länder är det värre, där behövs det särskilda krafttag. Vi uppmanar EU att inrätta ett sekretariat för minoritetsfrågor, särskilt sådana som rör romer, och uppmanar alla institutioner inom unionen att uppmärksamma dem. Vi kräver också en särskild debatt i EU-parlamentet om detta, särskilt om lika rätt till utbildning, sade han.

Det finns i dag en representant inom Organisationen för Säkerhet och Samarbete i Europa (OSSE) med särskilt fokus på romers situation. I övrigt finns det få romska institutioner utöver dem på kulturområdet och ett antal små och relativt splittrade intresseorganisationer.

Inte bara i Europa

Ljatif Demir är glad att European Roma Network har funnit en konsensus att genomföra det svåra arbetet med de grava problemen för romer i Europa.

Nätverksgruppen, där han ingår, vill inte bara arbeta med Europa.

– Det finns tre vägar. Den första är att återfinna de gamla romska traditionerna,

*Thomas Hammarberg,
från Palmecentret.*

kulturen och språket. Den andra är att visa och synliggöra den romska traditionen för hela världen. Den tredje är att skapa ett integrerat samarbete mellan Europas alla andra kulturer. Vi måste öppna strategiska möjligheter att stärka den romska kulturen i både Europa och i resten av världen, framför allt skulle vi vilja forska under sex månader var den romska kulturella kapaciteten ligger i Europa. Hur de mäskliga rättigheterna efterlevs, vilka romska institut det finns och hur de arbetar och göra en budget inför kommande finansiering av arbetet med att lyfta fram den romska kulturen. Vi måste vara stolta över att vara romer!

Efter de planerade sex månadernas forskning kommer arbetsgruppen att sammanfatta resultatet av forskningen i en rapport och beskriva vilka strategier som ska prioriteras. Allt för att stärka, berika och synliggöra den romska kulturen och göra romerna delaktiga i övriga Europa.

– Meningen är att alla europeiska länder ska få ta del av de aktiviteter och strategier som är till för att stärka den romska kulturen genom rundresor i Europa. Då kan vi upplysa romerna om sin allt mer bortglömda kultur. Det kommer att finnas dokumentation om vårt arbete på de kulturcentra som finns runt om i Europa. Forskningens resultat kommer att ge många romer möjligheten att själva synliggöra den romska kulturen för sina barn och barnbarn på de olika centra. Vi är övertygande om att alla våra icke-romska vänner kommer att hjälpa oss att utforma och stödja dessa strategier. Detta är inte ett arbete vi själva kan realisera utan hjälp från resten av samhället.

Ljatif menar att romer inte ska mista eller strunta i att ta del av den övriga europeiska kulturen, utan att den romska kulturen ska vara en väl integrerad och

naturligt del i de europeiska kulturer som redan finns.

Ett av förslagen är att skapa pilotprogram som ska pågå under fem år i tio länder med strategier gruppen tagit fram.

– Genom att stifta ett europeiskt kulturcentrum kan vi visa på den rikedom på traditioner de olika romska grupperna förfogar över. Vi vet att detta kommer att

bli en stor uppgift under de här fem åren. Men vi är beredda att ta tag i detta. Om ni i Sverige vill att vi ska starta ett europeiskt centrum varför inte låta romska kulturcentrum i stockolms bli ett nav för hela Europa. Det var ju ändå ni som tog initiativet till bildandet av denna nätverksgrupp och RKC betraktas i dag som det första romska institutet i Europa.

*Ljatif Demir sluttalar
under seminariet i
RKC:s lokaler i
Gubbängen.*

Böcker värda att läsa

Lennart Jakobsson i Malmö är en av eldsjälarna i framtagandet av den nyutkomna Resandefolkets Sångbok.

Han hade länge saknat ett samlat häfte med romanoa sånger på olika fester och sammankomster.

– Jag tog upp detta i ett möte i vår förening Resandefolket i Skåne, alla nappade på förslaget att sammanställa olika sånger i en sångbok, säger Lennart. En arbetsgrupp på fyra personer bildades i november där Lennart ingick tillsammans med Roy Lindell, Inga och Uno Andersson.

– Alla i föreningen har hjälpt till med att komma in med olika sångtexter, även Norge har bidragit. Många av sångerna är skillingtryck och namnet Resandefolkets Sångbok var ju redan givet. Under tiden vi samlade texterna provsjöng vi

sångerna, berättar Lennart.

Lennart hade även sett att sångerna höll på att försvinna, ungdomarna hade ingen vetenskap om dem och de texter som förekommit i generationer.

– Det är bra att sångboken finns för att bevara sången och kulturen till kommande generationer. Vårt syfte med boken är också att få våra ungdomar att intressera sig för resandesånger i fortsättningen.

Boken delas ut gratis till resande så långt lagret räcker.

– Och beställaren betalar naturligtvis porto, säger Lennart Jakobson

Statens Kulturråd har bidragit med ekonomiskt stöd.

RESANDEFOLKETS SÅGBOK

*DET HONKAR LATTJO
ATT SPÄKKRA O GIA*

Lennarts telefonnummer 040-219980

Mure anglune Paramiçi (Liber) är en nyutkommen bok på romanés. Det är en sagobok för romska barn, skriven på kelderach av Erland Kaldaras. Han återberättar traditionella sagor, bland andra Kungens nya kläder, Rödluvan och vargen och Prinsessan på ärtan. Illustratören Raija Wallenius, avspeglar romskt kultur på ett härligt sätt, genom att gestalta sagofiguerna som romer.

Sammanlagt innehåller boken nio sagor och mer än tusen romska ord. När romska föräldrar läser dessa sagor och samtalar med barnen, kommer barnen snart att ha lärt sig alla dessa ord. Mycket snart kommer de att ha lärt sig dubbelt så många. Barnen kommer att be sina föräldrar, "Läs en saga till! Läs den en gång till!" så som alla andra barn gör. Deras ordförråd på romanés kommer att växa.

Låna boken på närmaste bibliotek.

Xpan-Ung

Robinka Tan Mercovich har avslutat sin gymnasieutbildning på hotell och restaurangprogrammet. Under gymnasietiden praktiserade hon på olika restauranger och kaféer i Stockholm.

– Tyvärr kände jag att linjen som jag hade valt, inte var något jag ville syssla med i framtiden, säger Robinka. Numera är hon med i Xpan-Ung, ett EU-projekt som finansieras av Europeiska Socialfonden, Växtkraft Mål 3.

Syftet med Xpan-Ung är att hjälpa ungdomar som av olika skäl inte har kommit in på arbetsmarknaden. Robinka Tan Mercovich kom i kontakt med projektet genom arbetscentret i Rinkeby och har varit med sedan sommaren 2003.

– Det viktigaste i Xpan-Ung är projektledarna. De ställer upp för oss till hundra procent. Vi får all hjälp och stöd vi behöver. Vi träffas i olika lokaler i Järva och där får vi ungdomar hjälp med att söka jobb på olika sätt. Antingen genom att söka lediga jobb på internet eller så går vi igenom på vilket sätt man kan söka jobb på egen hand. Vi besöker även företag för att fråga om det finns jobb, det är en bra start för oss ungdomar, säger Robinka Tan Mercovich.

De ungdomar som är med i detta projekt har varit arbetslösa under en längre period. Projektledarnas metoder är att göra många studiebesök och samtal. Femton ungdomar har redan fått jobb sedan projektet startade. En av de femton är av romskt ursprung. Det är fem romer som är med i projektet.

FAKTA

Xpan-Ung drivs som ett kooperativ och är bildat av personer som bor på Järvafältet. Europeiska socialfonden betalar för projektet och stadsdelarna Kista, Rinkeby och Spånga-Tensta medverkar.

Europeiska socialfondens program Växtkraft Mål 3 vill stimulera förändrings- och förnyelsearbetet i Europas arbetsliv och därigenom främja tillväxt och sysselsättning.

– En gång i veckan får vi själva välja bland olika aktiviteter. Vi har till exempel gjort ett studiebesök i Riksdagen. Det var intressant att se och höra om vad de tycker och tänker. Sedan tog vi en rundvandring i Riksdagens lokaler och fick se var riksdagsmännen sitter och var de har sina möten.

Robinka Tan Mercovich tillbringar varje dag hos Xpan-Ung och försöker hitta ett jobb som passar.

– Jag riktar in mig på att jobba med

små barn på till exempel dagis och fritis. Jag har fått stöd och hjälp med att utforma mina arbetsansökningar och att hitta praktiktjänst.

Robinka Tan Mercovich har praktiserat på integrationsförvaltningen i Stockholms stad. Att gå med i Xpan-ung är något som hon rekommenderar alla.

Sedan intervjun gjordes har Robinka fått arbete på ett daghem för allergiska barn.

Robinka Tan Mercovich.

Romer och resande bortom romantik och plåga

Om romernas historia
och villkor i Sverige.

Malmö Museer

Romska föreningar och
organisationer går in gratis,
om de bokat i förväg.

Ring 040-344423!

För övrig info, tel 040-344262.

Öppet: Juni-aug kl 10-16,

sept – maj kl 12 - 16

Malmöhusvägen,

www.malmo.se/museer

Kompetensfonden

Lena Loiske, Manuel Tan Martes och Mona Danielsson.

Miljardprojekt i Stockholm

Stockholms stad satsar två miljarder kronor i olika kompetensutvecklande projekt. Rolf Mirlas, chef för Kompetensfonden, menar att det är en enorm satsning inom många olika områden.

– Projektet har pågått i ett år och vi har redan bokat in 700 miljoner i olika projekt, berättar Rolf Mirlas.

Projektet kommer att pågå fram till 2006.

– Kompetens är viktigt, menar Rolf Mirlas, särskilt viktigt är det att få fler romer i arbete.

Ett av projekten handlar om praktik och anställning inom stadens förvaltningar av långtidsarbetslösa ungdomar. De som har varit inskrivna på arbetsförmedlingen i mer än hundra dagar kan via sin arbetsförmedlare, eller handläggare på stadsdelförvaltningen, söka till projektet.

– Vi har hittills fått in över 200 platser, bland annat en förfrågan om att få en romsk tjej, säger Anki Young, projektledare. Det är mest inom sektorerna vård, omsorg och skola som det finns platser, men även annat dyker upp. Vi utbildar

handledare som ska hjälpa ungdomarna att komma rätta, men det måste finnas ett genuint intresse från ungdomarnas sida.

De första sex månadernas ersättning står arbetsförmedling för, men de sista sex månaderna bekostas av Kompetensfonden med en lön på 13000 kronor i månaden.

Ett annat projekt handlar om chefsutveckling.

– Vi jobbar med mångfald och kommer att anordna möten för chefer där de ska få lära sig mer om andra folks kulturer, säger Ingalill Elwin, projektledare för chefsutveckling.

Ytterligare ett projekt handlar om yrkesutbildning för romer.

– Projektet öppnar stora möjligheter för våra romska ungdomar, säger Manuel Tan Martes. Jag har själv gått en sådan utbildning för tio år sedan och nu är det

andra gången som jag är projektledare inom utbildning av romer.

Lena Loiske från integrationsförvaltningen, som står bakom projektet, är mycket nöjd.

– Rekryteringen till våra yrkesutbildningar har gått mycket bra. På två månader har vi fått nittio ansökningar och intervjuat åttio av dem.

I projektet ska 15 lärarassistenter, 10 barnskötare och 10 barn- och ungdomsledare utbildas.

– Det är ett unikt projekt som pågår i två år. Det första året är det studiemedel som gäller, under det andra året får de studerande lön samtidigt som de både studerar och praktiserar. Utbildningen ger dem en chans att komma in i de skyddssystem samhället har att erbjuda, med vidareutbildningar och så vidare, säger Lena Loiske.

- Vad vi har för åldersgräns? Ett år äldre än vad du är.

Nu är det lättare för dig som blir diskriminerad att få upprättelse.

I lagen som trädde i kraft 1 juli 2003 stärks rättigheterna för dig som blir diskriminerad på grund av etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder eller sexuell läggning.

Genom att anmäla diskriminering kan du dessutom vara med och skapa ett öppnare samhälle. Vill du veta mer, gå in på www.oppnare.se.

Mot diskriminering. För ett öppnare samhälle.

◀ www.oppnare.se ▶

Ett samarbete mellan ombudsmännen DO, HO och HomO.

Slovakisk politiker nedlåtande mot romer

Chefen för den slovakiska Nato delegationen, parlaments ledamoten Jozef Banas erkände nyligen att han under ett lunchmöte i Bratislava med Douglas Bereuter, ordförande i den amerikanska Natodelegationen, erbjöd en lösning på romafrågan i Slovakien.

Bakro

En originalserie av Ulf Lundkvist och Bengt O Björklund.

Jozef Banas lär under lunchmötet ha sagt att man borde skicka alla slovakiska romer till Afghanistan som Natosoldater, eftersom det råder brist på soldater där.

Jozef Banas säger i efterhand att han bara ville skifta samtalsämne för att föra in problemet i Afghanistan. Han lär ha sagt "Vi skulle kunna skicka tio divisioner av romer till Afghanistan". Han påstår att ingen protesterade mot skämtet och har officiellt bett om ursäkt för sitt uttalande om romer.

Det slovakiska parlamentets talman, Pavol Hrusovsky, som var värd för lunchen blev mycket irriterad över Jozef Banas uttalande, men vill inte förvärra situationen genom att kommentera den just då. Han var rädd för att Josef Banas uttalade skulle få för stor uppmärksamhet just då. Han anser att uttalandet var extremt opassande.

Rasister i farten i Tjeckien

Två romska kvinnor, tjugotvå och trettio år, utsattes för rasistiskt våld i staden Ostrava i Tjeckien.

Händelsen utspelades framför en restaurang där tre män och en kvinna ropade nazistiska slagord och sedan fysiskt attackerade de två kvinnorna. När den yngsta kvinna föll till gatan, började två av männen sparka på henne, samtidigt som de skrek "siege heil".

Den 30 åriga kvinna bröt höger hand.
– Vi var på väg tillbaka från Stodolná. Vid övergångstället framför restaurangen började de ropa rasistiska slagord efter

oss. Samtidigt som jag blev mållös, började de lyfta upp min kjol och sedan började de slå på oss. Ytterligare två män anslöt sig och tillsammans slet sönder min kjol.

Av rädsla för repressalier vill hon inte uppge sitt riktiga namn men kallar sig själv för Radka

– Fortfarande ser jag mig oroligt om när jag är ute och går, för att försäkra mig om att det inte finns någon som är på väg att attackera mig.

En romsk man, som såg hela händelsen, hjälpte dem.

– Jag slet bort dem från kvinnorna. De var skinnskallar allihop. Jag kan bara inte förstå hur dessa tre män kunde attackera två oskyldiga kvinnor.

Polisen känner till två av våldsmännen dom är nu efterlysta. Polisen betraktar fallet som upplöpt, misshandel och hets mot folkgrupp. Straffet för detta i Tjeckien är fem års fängelse.

Grym behandling av flyktingar i Danmark

Danmark är värst i europa med sin brutala behandling av invandrare och flyktingar. Nu har european roma right center, ERRC, skickat ett brev till den danske invandrarministern, Bertel Haarder i protest mot den omänskliga behandlingen av en romsk kvinna.

Mirjana Kalderas blev utvisad från Danmark trots att hennes överklagan av utvisningen beslutet ännu inte behandlats. Hon var brutalt separera från sin man och sina barn, som redan har uppehållstillstånd i landet.

Sedan en längre tid tillbaks leder

Danmark listan över länder som behandlar sin invandrare och flyktingar på ett grymt och nedlåtande sätt. Internationella myndigheter i Kosovo har berättat för ERRC att danska myndigheter utvisar minoriteter som redan är måltavlor för förtryck på grund av sin etnicitet till Kosovo. Även

mentalt sjuka personer skickas tillbaka, fullständigt nerdrogade ledande danska myndighetspersoner har officiellt uttalat sig för att utvisa alla romer från Danmark. Den nuvarande danska invandrapolitiken verkar hellre vilja utvisa än att se till att de mänskliga rättigheterna följs.

EU-ambassadör förordar tvångsseparation av romska barn

EU ambassadör för Slovakien förordar tvångsseparation av romska barn från sina föräldrar.

Samma dag som utvidgning av EU var ett faktum och hela unionen firade det historiska ögonblicket med champagne och fyrverkerier, sände holländsk tv ett uttalande från en av EU kommissionens ambassadörer, som fick hela EU:s löften om antidiskriminering och jämställdhet bland sina medborgare att framstå som ett tomt skal.

Van der Linden chef för EU-kommissionens delegation till Slovakien, förslog en tvångsseparation av romska barn från sina föräldrar för att på så sätt lösa "Romaproblemet".

– romska barn borde få växa upp på internatskolor där de hela tiden kan utsättas för de värderingar som är dominanta i vårt samhälle, sade han.

För att bryta föräldrarna motstånd föreslår Van der Linden att föräldrarna skulle kompenseras finansiellt.

– resultatet skulle bli en helt ny gene-

ration romer som skulle passa in i majoritetssamhället.

På så sätt skulle de kunna bidra med en ekonomisk tillväxt för majoritetssamhället.

Dessa uttalanden går stick i stäv mot det fundamentala i den internationella mänskliga rättighetskonventionen, i barnkonventionen och mot EU:s egna grundprinciper.

Dessutom uttrycker detta uttalande en önskan om att radera ut den romska identiteten och kulturen genom att hjärntvätta de romska barnen, och göra dem till främlingar både inför sin familj, sin kultur och det samhälle där de vuxit upp.

Den Europeiska romska informationskontoret har bitt EU kommissionen president, Romano Prodi, att avsätta den slovakiska kommissionsambassadören, men hittills har presidenten inte yttrat sig. Men enligt ett pressmeddelande från

kommissionen kommer de inte att vidta några åtgärder mot van der Linden.

Nu fylls protestlistor runt om i EU med både romska och icke romska underskrifter. Flera organisationer som arbetar med mänskliga rättigheter arbetar för van der Lindens avsked.

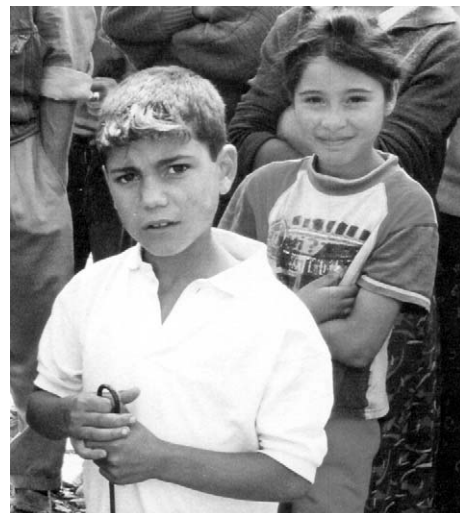

Foto: Lars Kollberg

Sjung om studenten

Jörgen Holck Taikon i sin studentmössa i skinn.

Jörgen Holck Taikon avslutade en treårig livs och charkutbildning". Nu ska han ta igen sig under sommaren, men sedan ska han söka jobb och till våren vill han söka till en livsmedelsingenjörsutbildning på universitetet i Lund, men han hoppas att samma utbildning ska startas även i Stockholm.

En utbildning på modet!

Madeleine Müller från Älvsjö i Stockholm avslutade sin treåriga design och formgivningsutbildning på Fogelströmska gymnasiet. Förra året visade ÈRG hennes kreationer i en modeuppvisning tillsammans med skolans övriga elever.

Vid samma tid varje år fylls Stockholms gator med korteger av firande studenter. En av dem som tog studenten i år var Jörgen Holck Taikon från Skärholmen. Han avslutade sin utbildning på Enskedegårds Gymnasium. En annan var Madeleine Müller från Älvsjö i Stockholm avslutade sin treåriga design och formgivningsutbildning på Fogelströmska gymnasiet. På Burgårdens gymnasium i Göteborg tog Kalo Gustavsson sin studentexamen efter tre års studier på barn- och fritidslinjen.

– Det är skulle bli jobbigt att behöva pendla och bo på annat håll, säger Jörgen.

I november förra året vann hans klass två förstapris i en korvtillverkartävling där skolor från hela Sverige deltog för att vinna priset om bästa korvreceptet

- Vi vann på vår Wienerkorv i ena klassen och i tävlingens andra klass vann vi på den kabanoss vi tillagat i skolan.

Priset i korvtillverkartävlingen blev 15 000 kronor och hela klassen reste ner till Danmark.

Under de kulinariska festligheterna i Kungsträdgården var även Enskedegårds

gymnasium representerat i en Kockduell i Korvakademiens tält

Läraren för charklinjen, Alf Lithner, tog ut sin treårskull för att inför publiken demonstrera hur man stoppar korv. Men det var inte vilken korv som helst som stoppades, utan skolans egen vinnarkabanoss, som senare användes i kockduellen mellan två TV-kända kockar. Ingen vinnare korades, men publiken bjöds på utsökta korvar. Staffan Ling var konferencier under hela dagen.

Jörgen har tidigare varit gästkok i É Romani Glinda, då lagade han romané kroppkakor.

Hon älskar att sy och designa brudklänningar.

– Nu gäller det att hitta ett sommarjobb och senare till hösten kanske söka sig vidare till en tillskärarutbildning..Hoppas att det blir en fin sommar som ger många badtillfällen säger Madde, med mössan som skydd för sommar solen och en blomsrtande syren buske i bakgrunden

Madeleine Müller.

Kalo Gustavsson.

Med barn i sikte

Efter tre års studier på Barn- och Fritidslinjen, tog Kalo Gustavsson sin studentexamen på Burgårdens gymnasium i Göteborg den 4 juni i år. Han vill arbeta ett par år innan han söker sig till universitet för vidareutbildning. Han vill studera till förskolelärare eller fritidspedagog.

Under sommaren kommer han att söka

jobb med den utbildning han nu har.

Vilka förhoppningar har han, som romsk student, att få en ett jobb?

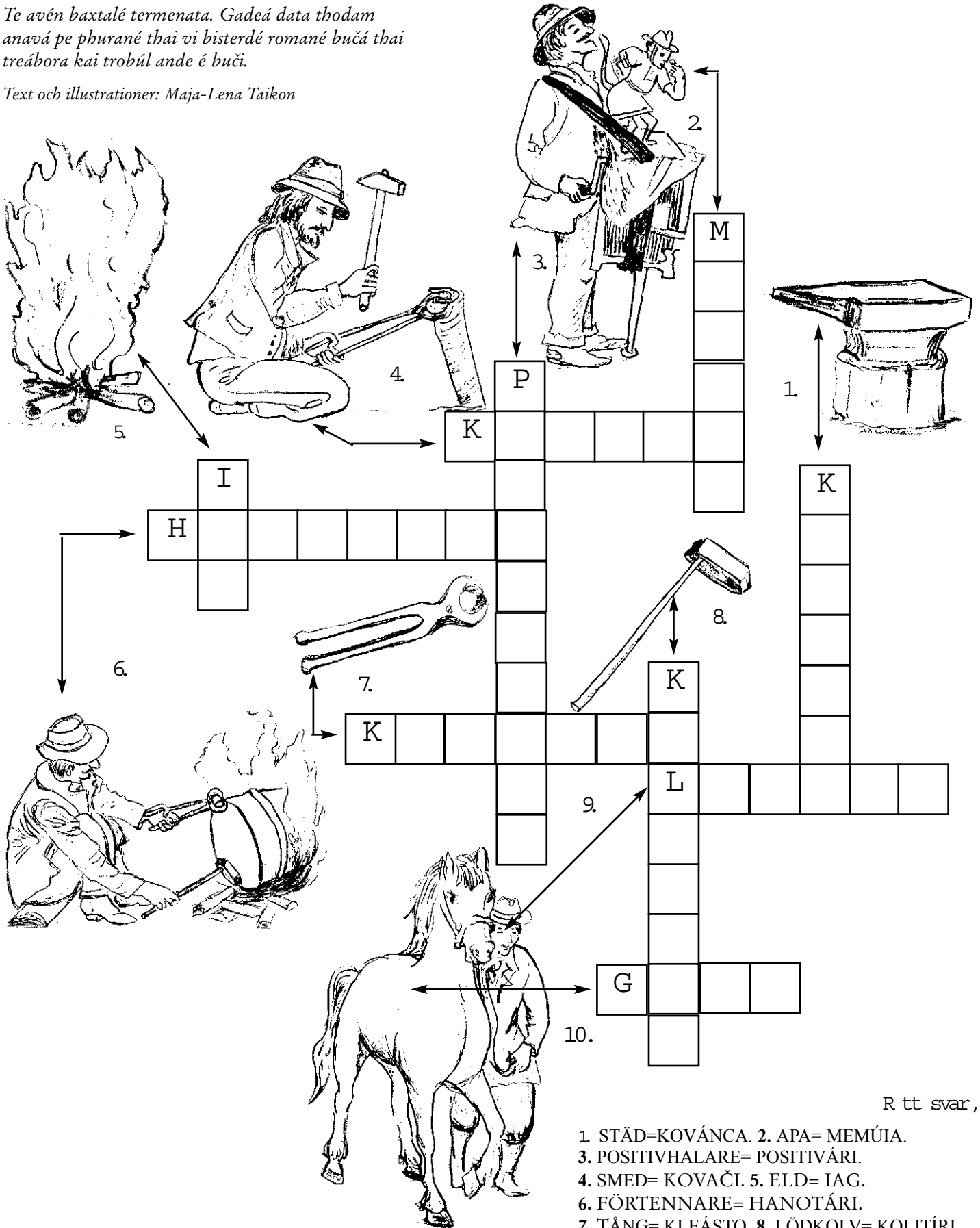
– Jag har stora förväntningar om att få ett arbete, men jag vet att det kommer att bli svårt.

Jag tror att Sverige satsar på romsk ungdom idag. I det här landet har vi större möjligheter och bättre levnadsförhållanden, än vad de romer har som bor i Östeuropa, säger Kalo Gustavsson.

GLATENGE TRUŠÚLENGI VORBI

*Te avén baxtalé termenata. Gadeá data thodam
anavá pe phurané thai vi bisterdé romané buchá thai
treábora kai trobúl ande é buči.*

Text och illustrationer: Maja-Lena Taikon

R tt svar,

1. STÄD=KOVÁNCA. 2. APA=MEMÚIA.
3. POSITIVHALARE=POSITIVÁRI.
4. SMED=KOVAČI. 5. ELD=IAG.
6. FÖRTENNARE=HANOTÁRI.
7. TÅNG=KLEÁSTO. 8. LÖDKOLV=KOLITÍRI.
9. HÄSTHANDLARE=LÓVARI. 10. HÄST=GRAS.

Notiser och nyheter sedan sist

EU

Europas 12 miljoner romer har för första gången fått en representant i EU parlamentet.

29-åriga Livia Jaroka från Ungern, en före detta radiopresentatör som för tillfället doktorerar i antropologi vid ett universitet i London, kommer ensam att vara romernas språkrör bland 725 ledamöter i parlamentet.

Efter det sista valet till Europaparlamentet fick Livia Jaroka en ny titel: MEP, (Member of European Parliament, ledamot av Europaparlamentet).

Livia Jaroka var den enda romska kandidaten och hennes partipolitiska plattform är i det konservativa partiet Fidesz.

– Det var verkligen dags för romerna att få den här platsen i EU-parlamentet. Jag tycker bara att det är otroligt att jag skulle bli den enda, sade hon sedan det stod klart att hon fått en plats i partiet, säger Livia Jaroka.

Hon vill inte bara ta sig an de problem romerna har i Ungern utan även i övriga Centraleuropa där arbetslösheten är det största problemet för romer.

– Det är även bråttom att få igång utbildningsmöjligheter och bättre bostäder. I Ungern finns det över 700 skolor som utestänger romska elever.

Livia Jaroka beskyller Ungerns regering i Budapest för diskriminering. Nu ska landet integrera romerskolorna i det normala skolsystemet. Men det kan ske först år 2007.

TV2 Nyheterna DK

Rumänien, Bukarest

Svenska regeringen är bekymrad över romernas situation i Rumänien och Slovakien. Statsminister Göran Persson gjorde därför ett tvådagarsbesök i Bukarest. För Rumäniens Premiärminister Adrian Nastase står landets EU-medlemskap år 2007 högt på dagordningen, men Persson tvingade honom att lyssna till ett rakt budskap. Något måste göras åt romernas sociala situation.

– Det handlar om utbildning, sjukvård, bostäder och arbete, sade Persson.

Det finns cirka 4,5 miljoner romer som lever i stor fattigdom och misär i främst Rumänien, Slovakien och Bulgarien och detta har varit en het fråga inför EU:s utvidgning. Persson var optimistisk om Rumäniens möjligheter att nå upp till EU:s krav i medlemsförhandlingarna till 2007.

TT

Belgrad

I en dokumentär visade TV2 en film om romer som hade en speciell förkärlek för en av Europas populäraste Citroën-modeller. Det var en hyllning till Citroënmodellen Dyanne.

Tydligt såldes många av bilarna till före detta Jugoslavien innan det blev delat, för i Serbiens huvudstad Belgrad har romer upptäckt att modellen är särskilt lämpad att byggas om till fantasifulla epatraktorer och lastbilar.

Det är ett under hur de med yxa och slägga skalar av både tak och skärmar och med primitiva verktyg plockar ihop dem till fantasifulla lastbilar som de sedan använder för att samla in papper och annat skrot som de sen försörjer sig på.

Romerna letar upp gamla bilvrak och tar sedan reda på ägarna som glatt säljer vraket till romerna till polisens förtret för skapelserna är långt ifrån trafikgodkända.

TV2 Dokumentär

Skellefteå

Unga romer och invandrare får en ny verksamhet i Skellefteå.

– Vi ska vara ett komplement till kommunens fritidsgårdar. Verksamheten kommer att likna den traditionella fritidsgårdsverksamheten med samhälls- och droginformation, säger Allan Schwartz, förbundsdirektör i Roma international i Skellefteå, som startat projektet.

Projektet som heter Unga Rimon (Unga romer och invandrare mot narkotika) ska arbeta under tre år för att permanenta verksamheten. Länsstyrelsen och landstinget vill hoppa på projektet nästa år.

– Ungdomar påverkas av att drogmissbruket är utbrett i Skellefteå, därför startar vi projektet, där ungdomarna ska känna sig trygga och accepterade. Då tror vi att integrationsarbetet lyckas bättre.

Tanken är också att ordna föräldraträffar för att öka deras kunskaper inom området.

– Men det blir nog först till hösten som vi kommer igång på allvar, säger Allan Schwartz.

Norra Västerbotten

Ny medarbetare i É Romani Glinda!

Den kände tecknaren Ulf Lundkvist kommer att bidra med en helt ny serie i tidningen framöver.

É Romani Glinda mötte honom under hans vernissage på Serie Magasinet på St. Paulsgatan i Stockholm nyligen där hans originalteckningar kommer att vara till försäljning under hela sommaren.

ERG

Allan Schwartz

Stockholm

Det går att vara rom mot alla föördomsfulla odds. Det kan vi se på Sabine Baltzar-Roth som i unga år led av sin etniska bakgrund och började missbruka. Sabine reste sig och blev kvitt drogerna.

Hon älskar musik och sökte in på Fame Factory-skolan i Skara, där hon blev hånad av Bert Karlson för sin övervikt som hon tog hårt. Men sedan dess respekterar de varandra. Hon säger att varje motgång har gjort henne starkare. Tiden på Fame Factory-skolan gav henne saker och möjligheter som hon tidigare aldrig kunnat drömma om.

Nu har hon egen krogshow på Engelen i Stockholm och erbjudanden bara strömmar in. Sabine var med i tv-serien "Gipsy" som handlar om unga romer. Nu känner hon sig själv bättre och vågar stå för sin bakgrund. I fortsättningen vill Sabine vara en förebild för andra unga romer.

– Jag har visat att det går, mot alla odds, säger Sabine.

Expressen

Småland

Evangelisten Målle Lindberg 75 år, är fortfarande still going strong. Han turnerar på festivaler med sin husbil runt om i södra Sverige. Med dragspelet i famnen sjunger han andliga sånger för sin publik som andäktigt lyssnar på den kände vete-
ranen. Han var maranataevangelisten som under 60-talet förenade Gud med showbusiness. Att han har ett romskt ursprung gör honom än mer intressant för sin publik.

– Mitt liv som evangelist har varit på både gott och ont. Numera kan jag vara med överallt i frikyrkligheten, där ser jag många öppningar säger Målle. Som redan under sin barndom kände att han skulle bli evangelist.

Värnamo Nyheterna

Singoalla
av Carl
Larsson

Stockholm, Solna

Fördomar stoppar pjäsen som bygger på Viktor Rydbergs Singoalla. Den skulle ha satts upp på teatern i Hagaparken i sommar.

– Den bekräftar alla fördomar som finns mot romer, den romantiska bilden av zigenerskan som en vacker, mystisk sierska, säger regissören Bobo Lundén, som gjort en dramatisering av romanen.

Bobo Lundén skriver nu ett nytt manus. Han ska omarbota historien och i stället låta sig inspireras av bland andra Katarina Taikons

Katitziböcker. Premiären är nu framflyttad till sommaren 2005.

TT Spektra

Rättelser

I förra numret skrev vi Resande Romers riksförbund, givetvis ska det vara Resandefolkets Romanoa Riksförbund.

Även den slovakiska ambassadörens fick sitt namn felstavat, Teodora Chmelova heter hon förstås och inget annat, samt Andrea Chalupa från slovakiska ambassaden som också fick sitt namn felstavat. Vi ber alla om ursäkt.

Hör gärna av er till redaktionen om det finns sakfel i tidningen så rättar vi till det i nästa nummer.

Slovakien, Trebisov

Huvudgatan i byn Trebisov i Slovakien utgör en gräns mellan ett romskt ghetto och ett villaområde för majoritetsbefolkningen.

På gatan patrullerar tre soldater och en polis. Slovakerna säger att man ska hålla sig på rätt sida av den här gatan, annars blir de aggressiva "där inne" i den lilla stadsdel slovakerna kallar för "Osada", ett öknamn för romsk slum.

Slovariens romer demonstrerade mot halverade socialbidrag i januari och strax efteråt omringades ghyttot av ett par hundra poliser som sparkade in dörrar, slogs med käppar, batonger och använde sina pistoler. Det berättas att polisen jagade ut en man från sitt hem, en man som senare hittades död i en vattenpöl på en äng i närheten.

Inne i det romska ghyttot bor cirka 3600 människor, de sju trevåningshusen står i något som bäst kan beskrivas som en lerig soptipp. Bredvid husen står låga plåtskjul och lastbilscontainrar. Flera av de romer som bor i ghyttot menar att det kommer att bli fler protester över hela Slovakien i år.

Slovakien är det land i Europa där romerna har det sämst.

Vi

Gamla kära bilder berättar

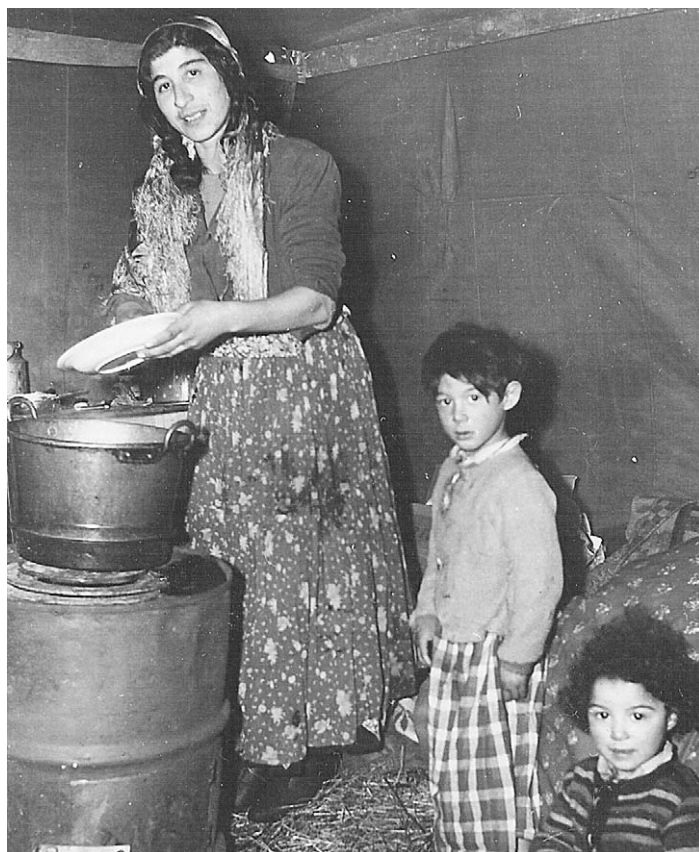
Kära läsare. Den här gången visar vi gamla arkivbilder som fotografen Sven Rosenlöf tog under sina resor i Eksjö omnejd. Hela hans arkiv skänktes till Eksjö kommun där Göran Modig tog på sig uppgiften att sortera och katalogisera de över femhundrafemtiotusen bilder fotografen lämnat efter sig.

É Romani Glinda besökte arkivet och tillsammans med Göran sökte vi efter bilder på romer.

Ur arkivet har vi plockat fram bilder på hur det kunde se ut när romer lagade mat i tält. Ofta använde man oljefat som fungerade utmärkt som både värmekälla och spis. Tyvärr höll den inte värmen när den slocknat under vinternatten. På bilden här ovan kan vi se Karl-Jan, pojken till höger, minsta flickan Papparuga, den något äldre systemen Saliska och hennes mamma Anna Columbus.

*Fred Taikon och
projektansvarig
Göran Modig
i arkivet.*

Här ovan har fotograferen bett familjen Taikon och familjen Columbus, att titta ut genom dörren.

Från höger kan vi se Anna, som är gift med Dani Taikon, titta ut i vänstra hörnet. Det bakre paret är mycket välkända profiler som ofta besökte marknader i Småland. Det är inga mindre än Butsole och Anna Columbus. Butsole är idag cirka nittio år. Små flickorna är deras döttrar Saliska och Maritza .

Att bo i tält var jobbigt på vintern. Ofta när man lagade mat så var det inte många middagsrätter man lagade på en gång. Det fick ofta bli kött eller höns-grytor där man kunde lägga i grönsaker och potatis eftersom koktiden varierade. Soppor värmdes gott i magen. Här ovan till höger kan vi se hur sönerna Jean och Erik samlas runt mamma Malika Taikon. Observera halmen som ligger farligt nära spisen på golvet.

I arkivet finns även en bild på Tjorka Taikymer, som du kan se här till höger. Hans söner bosatte sig senare i Göteborg och är nu en stor familj med många barn och barnbarn.

En bild berättar så mycket så mycket, därför vill vi att ni läsare ska sända in gamla bilder och berätta lite runt omkring dem. Vi publicerar bilder i mån av plats. Givetvis returnerar vi era bilder, skicka därför med fullständigt namn och adress. Den här gången tackar vi Eksjö kommun och projektansvarig Göran Modig.

Ungsstekt lax i folie

Det här behövs till ca: 8 personer

2-3 kg. Lax.
 ½ kg. Champinjoner
 1 stor Purjolök
 3 st. Tomater
 1 knippe Vårlök eller en gul lök
 1 knippe Persilja
 1 knippe Dill
 Salt och vitpeppar.

Gör så här med såsen:

Riv löken och gurkan, lägg i en skål och rör i tomatpurén. Salta och peppra. Häll sist i gräddfilen och rör om noga. Severas med kokt potatis och vitt bröd.

Smaklig måltid!

Det här behövs till Såsen.

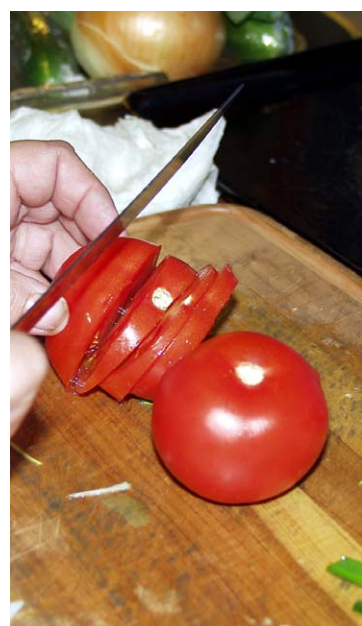
5 dl. Gräddfil
 1st. Gul lök
 ½ Gurka
 2-3 msk. Tomatpuré
 Salt och vitpeppar.

Gör så här med fisken:

Skölj och rensa fisken. Skär bort stjärtfenan och huvudet, filea fisken.

Lägg folie på stekplåten, lägg halva fiskfilén med skinnsidan neråt, salta och peppra.

Skölj och skär alla grönsaker. Lägg de små skurna grönsakerna över fisken. Lägg den andra filén över med skinnsidan uppåt. Salta och peppra. Täck över med folie. Låt steka i ugn på 175 grader i cirka 40-45 minuter.

Pekó loló mašó ando aluminióske folio

Gado trobúl ca: 8 ženengi:

- 2-3 kg. Loló mašó
- 1/2 kg. Nevó bureátsa
- 1 st. Púroro
- 3 st. Peredéci
- 1 drez Primovára purúma
- 1 drez Perzilía
- 1 drez Dill
- Lon thai parnó piperi

Gado trobúl pe sósó:

- 5 dl. Šukli smintína
- 1 st. Gálbeno purúm
- 1/2 Kreástevétso
- 2-3 msk. Peredikasko puré
- Lon thai parnó piperi

Ker gadeá le mašésa

Xaláv o mašo mišto. Šin telé o šoro thai é porí le mašeske šin anvrí le kókala sar jekh filea. Tho aluminióske folie pe jekh anda le boveske plévora. Tho tele o dopaš o mašo le morčása telé. Lonžar thai tho piperi. Xaláv thai šin le zelenimata ande tsiné kotorá.

Vušar o mašo le zelenimátensa, akaná sar thos o káver mašo oprál ,gadeá data te avel é morčí opré. Mai to lon thai piperi. Vušar mišto le aluminiósa.

Muk te petčól ande o bov ande 175 gradori, 40-50 minútsi.

O sósó

Ránde o purúm thai o kreástevétso ande tsiné, xurdé kotorá. Šor ande jekh tsinó čaró hamisár o Peredikasko puré. Tho lon thai piperi šor andré é šukli smintína thai hamisár mišto

*Pačiv tu menge
romalé thai xan
pe sastimáste.
Ragnhild
Holck Taikon/
Maja-Lena
Taikon*

Avsändare

É Romani Glinda
Egnahemsvägen 58
se-141 37 Huddinge
Sweden

B

Porto
Betalt

Te avén baxtalé romale!

EU-pengar kan förbättra romernas situation i Stockholm

Stockholms stad står som garant för ett projekt inom Equal, ett EU-projekt som bland annat är till för att förbättra situationen för diskriminerade romer inom EU. Projektet är treårigt och i Stockholms stad kan det komma att omfatta totalt 20 miljoner kronor, hälften står Stockholms stad för och den andra hälften betalas av EU när projektet godkänns.

Om det godkänns ger EU först en halv miljon kronor för att man i nästa steg ska kunna utveckla projektet ytterligare och göra en detaljerad beskrivning av föreningarnas olika delprojekt som ska ingå i projektet. Man ska också hitta internationella samarbetspartners.

Den första ansökningen lämnades in i slutet av juni i år, men alla romska föreningar i Stockholm som driver olika projekt eller planerar någon form av verksamhet som leder till att fler romer får arbete kan delta inom detta projekt, **men det är bråttom!**

Om projektet godkänns av EU innebär det att romska föreningar och projekt som pågår kan vidareutvecklas och få ännu mera stöd och mer pengar. Nya projekt som är på gång kan också ingå i ansökan.

Vill er förening vara med?

Har ni några frågor hör av er till Reidar Persson, medlem i Xpandia Vision som kommer att göra Stockholms ansökan.

Telefon: 070-472 93 34

E-post: reidarpersson@swipnet.se

Anne-Marie Algemo,
Integrationsförvaltningen i Stockholm.

Telefon: 08-508-33-355

ann-marie.algemo@integration.stockholm.se

Lena Loiske,

Integrationsförvaltningen i Stockholm.

Telefon: 08-508 33 300

E-post:

lena.loiske@integration.stockholm.se

